

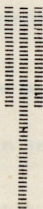
H. TREFFNERI
GÜMNAASIUMI

P O O L T 24. M Ä R T S I L 1936

Q. HORATIUS FLACCUS'E

2000-A. SÜNNIPÄEVA PUHUL KORRAL-
DATUD AKTUSE

KAVA
LISA.

DIFFUGERE NIVES ...

Diffugere nives, redeunt iam gramina campis
arboribusque comae;
mutat terra vices et decrescientia ripas
flumina praetereunt;

Gratia cum Nymphis geminisque sororibus audet
ducere nuda choros:
immortalia ne speres, monet annus et alium
quae rapit hora diem.

frigora mitescunt Zephyris, ver proterit aestas
interitura, simul
pomifer autumnus fruges effuderit, et mox
bruma recurrit iners.

damna tamen celeres reparant caelestia lunae:
nos ubi decidimus,
quo pius Aeneas, quo Tullus dives et Ancus,
pulvis et umbra sumus.

quis scit an adiciant hodiernae crastina summae
tempora di superi?
cuncta manus avidas fugient heredis, amico
quae dederis animo.

cum semel occideris et de te splendida Minos
fecerit arbitria,
non, Torquate, genus, non te facundia, non te
restituēt pietas;

infernīs neque enim tenebris Diana pudicum
liberat Hippolytum
nec Lethaea valet Theseus abrumpere caro
vincula Pirithoo.

DIFFUGERE NIVES ...

Lahtunud lumivaip, väljule võrsunud kaunimad kasvud,
puid katab lehestik õrn;
maa muudab ilmet ja, surutud kitsaste kallaste vahel',
voolavad uuesti jõed;

aland ju Graatsial õdede seltsis ja nümfide saatel
kergesti looritult mäng.

Aasta ja tund, sära päevade rööviv, sult lootuse viivad,
et sind ei haaraks kord surm.

Läänetuul pehmendab külma ja kevade tõrjund ju suvi,
samuti lahkub see, kui
andideküllane sügis on avanud süle, ja peagi
maad võtab üksluine talv.

Kuud siiski nobedad heaks teevad sündinud kahjud; ent
kui käime allilma teed, [niipea
kus isa Aeneas, kus rikas Tullus ja Ancus,
siis me vaid varjud ja põrm.

On meile jumalaist annatud aega veel tänasel' lisaks,
kes meile ütleks siin tõtt?

Kõik, mida hellitid armuga enese hinges, see varsti
pärija ahnuses kaob.

Kui sa kord sured ja otsuse kauni su tegudel' kingiks
Minose õiglane kaal,
sealt, Torquatus, su seisus, ei sõnakunst, vagamgi meel
iaal ei tagasi too — [sind

allilma hämarast udust ei päästnud ka muiste Diana
vooruslist Hippolytost;

isegi vahva Theseus, see ahelaid murda ei suutnud,
et päästa Pirithoust.

Tõlk. E. Teppan-Salumaa.

INTEGER VITAE ...

Integer vitae scelerisque purus
non eget Mauris iaculis neque arcu
nec venenatis grvida sagittis,

Fusce, pharetra,

sive per Syrtis iter aestuosas
sive facturus per inhospitalem
Caucasum vel quae loca fabulosus
lambit Hydaspes.

namque me silva lupus in Sabina,
dum meam canto Lalagen et ultra
terminum curis vagor expeditis,
fugit inermem;

quale portentum neque militaris
Daunias latis alit aesculetis
nec Iubae tellus generat, leonum
arida nutrix.

pone me pigris ubi nulla campis
arbor aestiva recreatur aura,
quod latus mundi nebulae malusque
Iuppiter urget;

pone sub curru nimium propinqui
solis in terra domibus negata:
dulce ridentem Lalagen amabo,
dulce loquentem.

INTEGER VITAE . . .

Kes küll rändab süütuses, patust puhas,
see ei vaja mauride piike, ambu
ega nooletuppe, kus mürgistatud
nooled, o Fuscus.

Piki kuumi Sürtisid siis sa rända,
eksi tühja Kaukasust mööda üksi,
tõtta maale, milliseid muinasjõgi
uhab Hydaspes.

Kui Sabiini metsas ma äsja kõnd'sin,
eksind teedelt, Lalagest laulsin õnes,
hunkki siis mu relvitu teedel kohkus,
põgenes hirmust.

Sellist kiskjat Daunia laialdased
iial küll ei tammikud toida; tõesti
sünnitand ka neid pole Juba maa, kuiv
lõvide kodu.

Maale vii, mis kõlbmatu, iga puu kus
suisest tuulest värskendamatu, millist
maad vaid rõhub udu ja hõljub taevas
pilvine kõikjal.

Vii mind õige läheda päikse vankri
alla; vii mind maale, kus õudne tühjus —
sealgi ainult armastan õrnalt naervat
Lalaget ikka.

Tõlk. õpil. V. Laurson.

VIDES UT ALTA . . .

Vides, ut alta stet nive candidum
Soracte nec iam sustineant onus
silvae laborantes geluque
flumina constiterint acuto?

dissolve frigus ligna super foco
large reponens atque benignius
deprome quadrimum Sabina,
o Thaliarche, merum diota.

permittle divis cetera, qui simul
stravere ventos aequore fervido
deproeliantes, nec cupressi
nec veteres agitantur orni.

quid sit futurum cras, fuge quaerere et
quem Fors dierum cumque dabit, lucro
adopne nec dulces amores
sperne puer neque tu choreas,

donec virenti canities abest
morosa. nunc et campus et areae
lenesque sub noctem susurri
composita repetantur hora,

nunc et latentis proditor intimo
gratus puellae risus ab angulo
pignusque dereptum lacertis
aut digito male pertinaci.

VIDES, UT ALTA . . .

Sa näed, et seisab valge Sorakte. Tal
pää varjat lumme pehmesse. Oigab mets,
sest koormab lumivaip, ja ojad
ringi — need tardunud kargest külmast.

Oh Taliarcus, tõrju külm! Süüta tuld
sa, pannes puid veel koldesse. Joosta las
nüüd ohtralt kruusidest Sabiini
veini, mis käärinud palju aastaid.

Sa heida muu kõik jumalail' kanda, kes
nüüd tuuli merel tormisel võitlevaid
on summutand, ei vaeva enam
saarepuid ega küpresse iidseid.

Mis homne päev toob, ära sa küsi! Päev,
mis saatus andnud, arvesta kasuks sa!
Poiss, ära põlga armastuse
magusat õnne ja noorustantse!

Kui eemal on karm vanadushallus sust,
siis otsitagu spordiplats välja ja
ka nurmed, öödeks kokkuräägit
õrnemad sosinad teatud tunnil.

Nüüd reetjaks saanud peidetud neitsi naer,
õrn-magus sosin, pimedast kostev veel,
Ja armastuse pant — see tõmmat
kätelt või sõrmelt, mis nõrgalt puikleb.

Tõlk. õpil. V. Laurson.

DONEC GRATUS ERAM TIBI...

'Donec gratus eram tibi
nec quisquam potior bracchia candidae
cervici iuvenis dabat,
Persarum vigui rege beatior.'

'donec non alia magis
arsisti neque erat Lydia post Chloen,
multi Lydia nominis,
Romana vigui clarior Ilia.'

'me nunc Thressa Chloe regit,
dulcis docta modos et citharae sciens,
pro qua non metuam mori,
si parcent animae fata superstiti.'

'me torret face mutua
Thurini Calais filius Ornyti,
pro quo bis patiar mori,
si parcent puero fata superstiti.'

'quid si prisca redit Venus
diductosque iugo cogit aeneo,
si flava excutitur Chloe
reiectaeque patet ianua Lydiae?'

'quamquam sidere pulchrior
ille est, tu levior cortice et improbo
iracundior Hadria:
tecum vivere amem, tecum obeam libens.'

DONEC GRATUS ERAM TIBI...

- H. Seni kaua kui olin ma
meeldiv sulle ning ei veel teise põimunud
käed ümber Su armsamalt,
olin õnnelikum pärslaste kuningast.
- L. Seni kui Sa ei armunud
teise ega ma veel taandunud Chloë eest,
oli Lydia nimi aus,
õndsam olin ma kui roomlanna Ilia.
- H. Chloë traaklanna veetleb mind
nüüd, kes võlunud mind viiside hurmaga;
ta eest surra ei kardaks ma,
armsaim saatusest kui seeläbi päästetaks.
- L. Armutule mul sütitand
noormees Calais, kes pärit on Thuriist;
ta eest kaks korda sureks ma,
armsaim saatusest kui seeläbi päästetaks.
- H. Aga kui arm me' endine
taas meid, lahutatuid, püsivalt ühendaks?
kui ma Chloëst, kuldkiharast,
loobuks, avaneks üks hüljatud Lydial'?
- L. Kuigi too tähest ilusam,
korgist kergem Sa küll, Hadria tormistest
vihas metsikum voogudest, —
Sind ma armastan, koos surengi meeeldi.

Tõlkinud R. Kleis.

EXEGI MONUMENTUM . . .

Exegi monumentum aere perennius
regalique situ pyramidum altius,
quod non imber edax, non aquilo impotens
possit diruere aut innumerabilis

annorum series et fuga temporum.
non omnis moriar multaque pars mei
vitabit Libitinam; usque ego postera
crescam laude recens, dum Capitolium

scandet cum tacita virgine pontifex.
dicar, qua violens obstrepit Aufidus
et qua pauper aquae Daunus agrestium
regnavit populorum, ex humili potens,

princeps Aeolium carmen ad Italos
deduxisse modos. sume superbiam
quaesitam meritis et mihi Delphica
lauro cinge volens, Melpomene, comam.

EXEGI MONUMENTUM...

Loonud ausamba ma, kindlama veel kui vask,
püramiididest mis hunnituist kõrgem on,
mida hävitav vihm, raevutsev põhjatuul
laostada ei saa, mitte ka aastate

loendamatute read, aegade põgus jooks.
Kaduv pole ma kõik. Õilsama osa must
ei saa endale kalm; ikka ma erksaks jään
pärasttulnute aus, kuni veel pontifeks

Kapitoolile läeb vaikiva neitsiga.
Minust kuulukse säääl, kohab kus Aufidus,
Daunus vetest kus kehv rahvaid on valitsend,
kuis see madalast soost tugevaks tõusnud mees
esimesena meil aioli laulule
tõi itaalia koe. Tunne siis uhkust sest,
mida pälvinud sa, ning sina, helde muus,
Delfi loorberiga kaunista minu juus!

Tõlk. J. Semper.

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
ARHIIVKOGU